

Na území ORP Jablonec nad Nisou je celkem 19 základních škol. Územní rozložení ZŠ je následující:

OBEC	POČET ZŠ CELKEM	z toho ZŘIZOVATEL				
		OBEC	LIBERECKÝ KRAJ	STÁT	CÍRKEV	SOUKR.
Jablonec nad Nisou	13	9	2		1	1
Janov nad Nisou	1	1				
Josefův Důl	1	1				
Lučany nad Nisou	1	1				
Nová Ves nad Nisou	1	1				
Rádlo	1	1				
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1	1				
CELKEM	19	15	2		1	1

Náborový průzkum u ředitelů ZŠ

V období 10-12/2016 proběhl prostřednictvím dotazníkového šetření náborový průzkum u ředitelů základních škol ORP Jablonec nad Nisou zaměřený na pohled ředitelů na statisticky neřešenou problematiku základních škol v regionu.

Průzkumu se zúčastnilo celkem 9 z 19 základních škol (47 %), z toho 8 škol jabloneckých a pouze jedna škola ležící mimo Jablonec nad Nisou. 7 zúčastněných škol zřizují obce, 2 školy Liberecký kraj. Bez zapojení zůstaly soukromé a církevní ZŠ.

Otázky dotazníku směřovaly zejména do následujících oblastí:

- stav vzdělávací infrastruktury a vybavenost škol
- aktuální problematika spojená se vzděláváním na základních školách
- řízení základních škol
- vnější vztahy vytvářené školou
- vnímání inkluzivního vzdělávání
- žáci ve škole a mimo školu

Stěžejní výstupy šetření jsou následující:

1. Dopravní dostupnost ZŠ v ORP Jablonec není považována za problémovou.
2. Technický stav budov ZŠ je vyhovující v případě 44% škol, vybavenost ZŠ je spíše vyhovující v 55% ZŠ. Všechny školy se potýkají s problematikou bezbariérovosti – 100% zúčastněných ZŠ považuje bezbariérovost za nedostatečnou. Všechny školy se též domnívají, že je třeba do objektů a vybavení investovat.
3. Zvýšená potřeba investování je patrná zejména v případech učeben:
  - cizích jazyků
  - přírodopisu
  - technických a řemeslných předmětů
  - počítačových

Menší požadavky jsou na učebny chemie a fyziky.

Většina ZŠ specifikuje potřebu investovat do venkovních prostor a všechny školy vznášejí požadavek na vybavení škol (pomůcky, bezbariérovost, zázemí)

4. Ředitelé ZŠ vnímají následující oblasti jako problematické:
  - zajištění kvalitních pedagogů
  - neochotu rodičů komunikovat se vzdělávacím zařízením
  - zachování ZŠ v malých obcích
5. Za problematické naopak není považována:
  - kapacita ZŠ
  - malá možnost rodičů ovlivnit proces vzdělávání
6. Vzdělávání pedagogů by mělo být podporováno obecně, ale se zvýšenou intenzitou zejména:
  - ve vzdělávání žáků s individuálními vzdělávacími potřebami
  - v oblasti osobního rozvoje
7. O výběru školy dle vyjádření ředitelů ZŠ rozhoduje hlavně:
  - kvalita vzdělávání
  - spokojenost žáků
  - vybavení
8. Z hlediska využívání moderních vzdělávacích metod lze konstatovat, že v základních školách jsou tyto metody spíše používány, pozitivně je hodnoceno využívání digitálních technologií, avšak jen cca 50% škol považují digitální technologie za vhodně vyučované, resp. zařazované do výuky jiných předmětů.
9. 44% ředitelů ZŠ registruje problém s výskytem sociálně patologických jevů, resp. rizikového chování ve školách. K hlavním problémům patří:
  - šikana
  - kyberšikana
  - záškoláctví (zanedbání rodičovské péče)
10. Ve vztahu k budoucí profesní orientaci žáků lze konstatovat, že 2/3 škol spolupracují se zaměstnavateli, nejčastěji prostřednictvím exkurzí a besed.
11. Ředitelé v otázce budoucí pracovní orientace žáků považují za nejdůležitější:
  - informování rodičů o možnostech a nabídce trhu práce
  - prezentaci příkladů dobré praxe
12. Většina ZŠ spolupracuje s mateřskými školami, a to zejména formou dnů otevřených dveří a společných projektů.
13. Všechny školy rozvíjejí spolupráci se středními školami, nejčastěji formou dnů otevřených dveří a exkurzí.
14. Ředitelé ZŠ očekávají negativní dopady spojené s inkluzí ve všech oblastech života školy.
15. Za nejdůležitější v dalším rozvoji vzdělávacích aktivit školy považují ředitelé ZŠ:
  - motivaci žáků ke vzdělávání
  - rozvoj matematické gramotnosti
  - rozvoj čtenářské gramotnosti
  - rozvoj sociálních kompetencí
  - vytvoření systému podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
16. Ředitelé nevnímají inkluzi pouze jednostranně, ale naopak se všichni hlásí i k aktivitám podpory nadaných žáků, a to zejména formou účasti na soutěžích či olympiádách nebo individuální práci navíc při hodině.

17. Školy v ORP Jablonec nad Nisou zajišťují volnočasové aktivity žáků nebo další zájmové vzdělávání. Nejrozšířenější jsou aktivity v oblasti:
- tělesné výchovy
  - kulturních aktivit
  - manuálních činností
  - jiných pohybových aktivit (např. tanec, mažoretky)
18. ZŠ monitorují externí nabídku zájmového a neformálního vzdělávání a volnočasových aktivit pro své žáky a více než 3/4 škol s poskytovateli těchto aktivit spolupracují. Nejčastější podobou spolupráce je poskytnutí prostor. Školy též zajišťují doprovod žáků na kroužky, v některých případech se na zajišťování mimoškolních aktivit podílí i pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci dané ZŠ.
19. Zájem o spolupráci více škol v území není z vyjádření ředitelů ZŠ příliš zřejmý. Největší zájem je o společné informační, osvětové akce, exkurze a vzdělávací pobyty. Malý zájem je naopak o sdílení excelentních výukových prostor a vybavení a výměnu pedagogů.
20. Ředitelé hodnotí pozitivně vedení žáků ke schopnosti spolupracovat, ke spolehlivosti a zodpovědnosti. Problematictější je vedení ke schopnosti řešit problém, vytvořit si, sdílet a obhájit svůj názor a k pracovitosti či samostatnosti.
21. Jako hlavní přednosti základní školy vidí ředitelé zejména v:
- dobré atmosféře
  - individuálním přístupu k žákům
  - profesionálním pedagogickém týmu
  - nabídce mimoškolních aktivit pro žáky
22. Ve školách by ředitelé nejčastěji vylepšili:
- technický stav
  - vybavení prostor pro školní i mimoškolní aktivity

Názorový průzkum u zřizovatelů ZŠ

Průzkumu se zúčastnilo celkem 10 z 19 základních škol (53%), z toho 9 škol jabloneckých a pouze jedna škola ležící mimo Jablonec nad Nisou.

Stěžejní výstupy šetření jsou následující:

1. Dostupnost základního vzdělání a dopravní dostupnost ZŠ v ORP Jablonec nejsou považovány za problémové.
2. Technický stav budov ZŠ je vyhovující v případě 60% škol, vybavenost ZŠ hodnotí všichni zřizovatelé jako spíše vyhovující. Všichni zřizovatelé hodnotí negativně problematiku bezbariérovosti. Všichni zřizovatelé se též domnívají, že je třeba do objektů a vybavení investovat.
3. Zvýšená potřeba investování je patrná zejména v případech učeben:
  - cizích jazyků
  - přírodovědných předmětů
  - počítačových

Většina zřizovatelů ZŠ specifikuje potřebu investovat do venkovních prostor a vznáší požadavek na vybavení škol (pomůcky, bezbariérovost, zázemí)

4. Zřizovatelé ZŠ považují zachování škol za prioritu a domnívají, že by měly mezi obcemi fungovat dohody o spolufinancování škol (100% zřizovatelů).
5. Zřizovatelé ZŠ vnímají následující oblasti jako problematické:
  - kapacita ZŠ
  - zajištění kvalitních pedagogů
  - neochotu rodičů komunikovat se vzdělávacím zařízením
  - zachování ZŠ v malých obcích
  - špatné zapojení žáka do kolektivu
6. Za problematické naopak není považována:
  - malá možnost rodičů ovlivnit proces vzdělávání
7. Všichni zřizovatelé ZŠ využívají webové stránky škol jako zdroj informací. s obsahem, přehledností a aktuálností stránek jsou spokojeni.
8. O výběru školy dle vyjádření zřizovatelů ZŠ rozhoduje hlavně:
  - kvalita vzdělávání
  - individuální přístup
  - vybavení
9. Z hlediska využívání moderních vzdělávacích metod lze konstatovat, že v základních školách jsou tyto metody spíše používány, pozitivně je hodnoceno využívání digitálních technologií a vhodné vyučování, resp. zařazování do výuky jiných předmětů.
10. Pouze 20% zřizovatelů ZŠ registruje problém s výskytem sociálně patologických jevů, resp. rizikového chování ve školách, 80% zřizovatelů o výskytu těchto jevů informaci nemá. K hlavním problémům, které zřizovatelé vnímají patří:
  - šikana
11. Zřizovatelé hodnotí pozitivně vedení žáků ke schopnosti spolupracovat, k samostatnosti a pracovitosti. Spíše pozitivně hodnotí vedení žáků ke schopnosti řešit problém, vytvořit si, sdělit a obhájit svůj názor a k zodpovědnosti.
12. Jako hlavní přednosti základní školy vidí zřizovatelé zejména v:
  - dobré atmosféře
  - specifickém zaměření jednotlivých škol
13. Ve školách by ředitelé nejčastěji vylepšili:
  - technický stav
  - vybavení prostor, včetně venkovních pro školní i mimoškolní aktivity

Společná témata k řešení

Vyhodnocením názorového průzkumu u ředitelů a zřizovatelů ZŠ ve správním obvodu ORP Jablonec nad Nisou byla identifikována základní témata k řešení v oblasti základního vzdělávání:

1. I přes rozdílné posuzování technického stavu budov a vybavenosti základních škol se ředitelé i zřizovatelé ZŠ shodují na potřebě investovat do základního vzdělávání. Preferované investice by měly směřovat do:
  - jazykových, přírodopisných, technických a počítačových učeben
  - úprav venkovních prostor
  - vybavení a pomůcek
2. Za zásadní úkoly ředitelé i zřizovatelé považují:
  - zajištění kvalitních pedagogů
  - řešení neochoty rodičů komunikovat se vzdělávacím zařízením
  - zachování ZŠ v malých obcích
3. Vzdělávání pedagogů by mělo být orientováno především do oblastí:
  - osobního rozvoje
  - vzdělávání žáků s individuálními vzdělávacími potřebami
4. Digitální technologie by měly být více využívány i k výuce jiných než IT předmětů.
5. Existuje poměrně značná informovanost ředitelů a zřizovatelů o výskytu sociálně-patologických jevů (rizikového chování). Měla by být dále rozvíjena zejména preventivní opatření v této oblasti spojená s účinnými postihy rizikového chování.
6. Základní školy by měly i nadále vyvíjet a prohlubovat aktivity v oblasti rozvoje budoucí profesní orientace žáků formou spolupráce se zaměstnavateli v lokalitě (regionu) a s institucemi středního vzdělávání. Důležitou aktivitou v této oblasti je informování rodičů o možnostech a nabídce trhu práce a prezentace příkladů dobré praxe.
7. ZŠ by měly být připraveny na změny spojené s inkluzivním vzděláváním, neboť dopady inkluze hodnotí negativně ve všech oblastech.
8. Za klíčová témata v oblasti výchovy a vzdělávání žáků spatřují ředitelé a zřizovatelé ZŠ zejména v motivaci žáků, dále pak v rozvoji matematické a čtenářské gramotnosti a v rozvoji sociálních kompetencí žáků.
9. ZŠ by měly zachovat či rozšířit nabídku dalšího vzdělávání a volnočasových aktivit pro žáky, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s dalšími zařízeními a organizacemi.
10. ZŠ by měly v širší míře přistoupit ke vzájemné efektivní spolupráci.